

A bolthelyiségek fölszabadításával a minisztertanács foglalkozik.

A kormány hozzá fog járulni a bér kisebbmértékű fölemeléséhez.

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.) Morvay államtitkár közölte Walkó miniszterrel a kereskedők kívánságait, amelyek első sorban arra irányulnak, hogy a bolthelyiségek forgalmának fölszabadítását legalább egy esztendőre halasszák el, továbbá, hogy semmi körülmények között se engedjenek újabb béremelési.

Walkó kereskedelmi miniszter Vass népjóléti miniszterrel is tanácskozott és a két miniszter

között olyan álláspont alakult ki, hogy a *bolthelyiségek forgalmának fölszabadítását el kell halasztani bizonyos időre.* Az időpontot illetőleg még nem történt döntés, bár sokan félreértelmezésként beszélnek. Walkó miniszter a legközelebbi minisztertanácsban referálja az ügyet. Értesülésünk szerint a kormány a bolthelyek kisebb mértékű fölemeléséhez hozzá fog járulni.

A felsővárosi polgárság mozgalmát indít az elhanyagolt és elfelejtett városrészért.

„Új éra kezdődik a városi közgyűlésen.”

A felsővárosi törvényhatósági bizottsági tagok és Felsőváros tekintélyes polgárai kedden délután öt órakor a Római körúti Martonosi féle vendéglőben népes és lelkes hangulatú értekezletet tartottak, amelyen megvitaták mindazokat a sérelmeket, amelyek Felsővárost érték az utóbbi évtized alatt s amelynek eredménye azután az, hogy e városrész a legelhanyagoltabb része Szegednek.

Az értekezleten Frankl Antal gyógyszerész, régi törvényhatósági bizottsági tag, aki szervezője volt a felsővárosi mozgalomnak, terjesztette elő Felsőváros sérelmeit és mindazokat a tennivalókat, amelyek Felsőváros érdekelt szolgálnak.

Frankl gyógyszerész részletesen vázolta és ismertette Felsőváros elhanyagolt állapotát. A tapasztalat szerint a város tanácsa a többi városrészeket favorizálja Felsővárossal szemben. Azok kapnak bérházakat. Rendezettek, kövezettek az utcái. A város legújabb bérháza is a Szentháromság utcában épült. Indítványozza, hogy Felsőváros törvényhatósági bizottsági tagjai a legközelebbi közgyűlésen, mindent kövessenek el, hogy a fölépítendő új bérház a Kiskaszinó helyén épüljön föl. Ezzel az új építkezéssel a Maros utcát is lehet rendezni, amely a legszegényteljesebb uccája ma Szegednek.

Nincs programba véve a külvárosi utcák kövezése sem. A legtöbb felsővárosi utcában méteres sár akadályozza a kocsiközlekedést. Nincs világítás. A háború óta csak a hold világít sok felsővárosi utcában, pedig e városrész lakói éppen annyi adót fizetnek, mint az aszfaltos belvárosi utcák lakossága. Rendezetlen Felsőváros vízellátása is. A kifolyók alig adnak vizet s negyedóránál tovább el kell álldogálni egy-egy kifolyó előtt, míg egy bádogkanna megtelik vízzel. Alsóvárosban legújabbban két új ártéri kút is futnak, míg Felsőváros a hetedik utcába jár vízért. Kíváncsnak mondja, hogy a Szentgyörgy-téri illemhelyet, amely nincs használatban és csak disztelenség épp azon a téren, bontsák le.

Arra kéri a megjelent városatyákat, hogy a legközelebbi közgyűlésen tervszerűen szálljanak síkra Felsőváros érdekeiért, mert ez a városrész eddig

a legmostohább gyermeke volt a városnak.

Gombos Imre fölszólalásában a Debreceni-, Retek-, Hattyu- és Hobiártása utcák rendezetlen és elhanyagolt helyzetére hívta föl az értekezlet figyelmét. Elmondotta, hogy Felsőváros ügyében már számtalan beadványt intézett a polgármesterhez, de kéréseit kurtán elintézték azzal, hogy majd megszívlelik figyelemzését és köszönik a közügyek iránti szíves érdeklődését.

Kónya István a rendezetlen és rosszul kövezett nagykorut és a Lengyel ucca viszonyait ismertette. Dr. Fajka Lajos és Fűrész Nándor fölszólalása után dr. Dobay Gyula indítványozta, hogy legelőször is a kiskorut és a nagykorut közötti utcákat kövezzék ki és a felsővárosi városatyák az ügy érdekében egyöntetűen lépjenek föl és szavazzanak a közgyűlésen. Korom Mihály szintén a nagykorut rendezetlen állapotát vázolta. A megkezdett kövezési munkálatokat abbahagyták s jelenleg az egész nagykorut fővezárok szerű mélyedésekkel és emelkedésekkel van tele. Kije eni, hogy a legközelebbi közgyűlésen már interpellációt jegyez be a nagykoruti rendezetlen állapotok ügyében.

Hoffer Jenő a törvényhatósági bizottság megnevezett munkáját ismertette. Elmondotta, hogy a város tanácsa legújabbban a közgyűlést minden nagyobb ügyben befejezett ténnyel állítja, úgy hogy a közgyűlés hatásköre már-már minimálisra redukálódott. A legnagyobb baj az, hogy a városatyák nem járnak el a közgyűlésekre s így a közgyűlés nem elég erős a berendelt tisztviselőkkel megerősített tanáccsal szemben. Szerinte a nagykorut újból kikövezésére nem volt szükség. A nagykorut távol esik a város szívéből, forgalma minimális s helyette inkább a sugárutakat kellett volna rendbehozni. Reméli, hogy e nappal új éra kezdődik el a közgyűlésen s mint egy más városrész képviselője örömmel csatlakozik a felsővárosi városatyák jogos és kíváncsnak mozgalmához, amely végeredményben nemcsak egyedül Felsőváros, hanem az egész város érdeke. Kell, hogy e népes városrész lakossága ugyanazokat az adófizetési előnyöket élvezze, mint a város többi városrészeinek lakossága.

Nem mondotta ki a közgyűlés, hogy a tanyai vasut építésénél csak olyan munkás kaphat munkát, aki belép a keresztényszociálista szakszervezetbe.

Szegedi munkások panaszos küldöttsége a polgármesternél.

Kedden délelőtt nyolcvan-kilencven földmunkásból rekrutálódott küldöttség jelent meg a városházán. A küldöttség a polgármestert kereste, akihez kivételesen kissé bajos volt a bejutás, mert az előszobában egyetemi tanárok, ismeretlen papok, városatyák és ismerős ügyesbajosok várakoztak. A földmunkások azonban, akik a folyosót lepték el, sőt még a Széchenyitérre is jutott belőlük, győzték a várakozást, mert idejük, az volt éppen elég.

Őt álltak és vártak a részvételen folyosón, szavát nem igen lehetett hallani egyiknek sem. Valahogy mindegyiknek a szeméből néma kétségbeesés nézett ki. Nyolcvan, vagy kilencvenen lehetnek, valamennyi szegedi illetőségű és a város alsóanyai vasútépítésénél egyik sem kapott közülről munkát. Igaz, hogy őt, Alsótanyán, valami keresztényszociálista szervezet uralkodik a munkássorsok fölött, de az is igaz, hogy a nyolcvan-kilencven deputációzó földmunkás közül egy sem akad — nem keresztény.

A hosszú, folyosói várakozás végre is meghozta gyümölcsét. A polgármester utasítására fönyitották a tanácstermet és oda terelték be a deputációt. A polgármester pedig, miután telefonon odarendelte Berzenczey Domokos mű-

szaki főtanácsost és Mihályffy László városi főmérnököt, csakhamar megjelent a küldöttség előtt.

Valamiért sietős lehelet a dolga, mert kissé türelmetlen hangon szólt rá a küldöttségre:

— Hát ki a szónok, álljon elő!

Egy lassu szavu, őszbecsavarodott, megörnyedt öreg munkást tuszkoltak elő a többiek.

— Nagyságos ur, — kezdte az öreg csendes, alig hallható hangon — tegnap kint voltunk Alsótanyán, a Lengyel-központnál munkálni. A mérnök ur megkérdte, hogy hova valósiak vagyunk. Amikor megmondtuk, hogy szegediek, azt mondta, hogy *nincs munka.* Pedig ugyanakkor, őt előttünk, szomszékunk láttára beállított két másik cugot, pedig az a két banda dorozsmai volt. Azért gyűltünk el a nagyságos urhó, mer' mink szegediek csak hátul állunk. Pedig hát itt fizetjük az adót, itt élünk, itt fogyasztunk Szegedön, a munkát pedig a város adja.

Beszélt volna még az öreg munkás, de azok, akikhez beszélt, miért, miért nem, türelmetleneknek látszottak, sokkal türelmetlenebbek, mint olyankor, amikor valami alsóvárosi deputáció kér új ártéri kifolyót, mondjuk a Paprika ucca sarkára, vagy mikor valami népköri vacsorára

hívja meg a nemes város atyafiságos hatóságát.

Amikor az öreg szónok — valószínűleg jól meggondolta előbb — arról kezdett beszélni, hogy miért indokolt a szegedi földmunkások kívánsága és miért sérelem a sérelme, akkor Berzenczey Domokos műszaki főtanácsos félbeszakította, mondván, hogy *ezeket a körülményeket a város hatósága mind nagyon jól ismeri.* A műszaki főtanácsos őt pedig a polgármester vette át a szót és mondogta a következőket:

— O.i., a vasútépítésnél nagyon sok szegedi munkás dolgozik, a kétszáznyolcvan közül legalább száznegyven. De tudhatják, hogy

törvény van rá, hogy az ilyen vasútépítéssel kapcsolatos földmunkát az Országos Központi Hitelszövetkezetnek kell kiadni,

illetve a Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó Földmunkásszövetségnek. Ezt a szövetséget éppen azért itt is meg kellett csinálnunk, illetve itt is megcsinálták, hogy abba a szegediek is beléphessenek, mert az csak természetes, hogy a szövetség csak tagjainak adhat munkát. Legjobb lesz különben, ha három munkás itt marad maguk közül, három bizalmi, majd a mérnökségen elintézik a panaszukat.

Ezzel a polgármesteri kihallgatás véget is ért, a három legidősebb földmunkás átment a mérnöki hivatalba, a többiek pedig eltávoztak, hogy lenn, a városháza előtt várják be az eredményt. Azonban hiába vártak, mert pozitív eredményt nem értek el, csak azt tudták meg, hogy annak a bizonyos Földmunkásszövetségnek eljárásában „nincsen semmi törvényellenes, mert joga van arra, hogy csak a saját tagjainak adjon munkát”.

A Délmagyarország néhány héttel ezelőtt már foglalkozott a szegedi földmunkások panaszával és leközöltük azt a jegyzőkönyvet is, amelyet erről a sérelemről a szakszervezeti tanács fölvetett. Közleményünknek akkor semmi következménye nem volt, a polgármester érdeklődésünkre körülbelül ugyanazokat mondotta el, mint amiket a keddi küldöttségnek mondott, a szegedi keresztényszociálisták titkára pedig a szegedi fajvédő ujság hasábjain próbálta meg igazát bizonyítani, mint a szegedi földmunkásszövetség egyik érdekelt vezetője, de eredménytelenül. Azóta a szegedi, minden pártion, vagy szövetkezeten kívüli álló földmunkások szinte napról napra fölkeresik panaszukkal szerkesztőségünket, de nemcsak azok, akik nem kaptak munkát, hanem azok is, akik engedve a kényszerítő terrornak, beléptek a keresztényszociálista szövetségbe.

Ezeknek a panasza az volt, hogy a szövetség valósággal éltérrel dolgoztatja a földmunkásokat.

Senkivel sem közlik — állítják szerint — munkabéradása előtt, hogy mennyi lesz a bére és csak az első munkahét végén tudják meg, hogy amennyit koncként odadobnak eléjük, az még az éhezésre sem sok. A legtöbb dolgozó földmunkás százötven, kétszáz ezer koronánál nem tud többet keresni hetenként, pedig akkordba dolgozik naponta tizenkét-tizenhárom órát. Ebből a százötven-kétszáz ezer koronából kell élnie egy hélig, távol a családjától és ebből kellene gondoskodnia saját élelmézésén kívül a család élelmézéséről is.

Az egyik panaszos, nevét nem írjuk ide, mert a panaszt azóta nagyon sokan megismételték, elmondotta, hogy a munka megkezdése előtt összegyűjtötték őket a TESZ számára igénybevevett szabadkőműves páholyban és ott közölték velük, hogy mikor kezdődik a munka. Hiába kérdezték azonban, hogy mi lesz a munka díja, a szakszervezeti titkár ur nem adott konkrét választ, hanem azzal bízta a munkanélküliség következtében kényszerhelyzetben lévő és a kényszerhelyzet következtében kiszolgáltatta ott munkásokat, hogy a bérrel meglesznek elégedve. Ebben az ígértben nem nagyon hittek, de azért kimentek és megkezdtek a munkát. Az elszámolás kéthetenként van és az első hét végén, amikor a teljesen pénz nélkül álló munkások követelni kezdték megszolgált járandóságukat és tudni kívánták, hogy mi bért kapnak, 150.000 korona előlegekkel csillapította le a habergást a keresztény szociálista szövetség. Csak a második ledolgozott hét után tudták meg, hogy egy köbméter kiásott és elhálcskázott földért negyzerkilencszáz korona munkabért állapított meg a szövetség, amely a várostól 8—13 ezer koronát kap ugyanezért a munkáért. Tíz köbméternél nem